

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DLIII. ad annum DLXXVII.

Parisiis, 1644

Vita, Epistolae, Et Decreta Pelagii Papae I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15324

¹ *Concilium Arelatense V.*] Synodi huius, quam nunc primum in lucem damus, Canonem III. ex collectione, opinor, aliqua profert Gratianus 18. qu. 3. *Monasteria.* Integram enim Synodum si nactus fuisset, aliorum etiam eius Canonum auctoritate usus esset, vetustissimi auctoris exemplo, qui in collectione Diuionensi, & tertium eundem, & alios quoque Canones inseruit, IV. V. ac VII. De hac eadem Synodo vetus index episcoporum, qui Canones in Synodis ediderunt: *Canones Arelatenses firmauerunt episcopi XIX. Sapaudus Arelatensis, Simplicius, Hilarius, cum ceteris.* Nam huic episcopi subscribunt numero XIX. & in his illi ipsi quos nominatim designat.

² *Anno XLIII. Childeberti.*] Cadit hic annus, iuxta æram nostram, in annum Christi quem præfiximus. Nam si ad annum DXI. quo iniisse facimus Childebertum, XLIII. annos adiicias, exurgit annus DLIV. Sed cum mense Iunio eius anni non cohæret, quæ ex codice Lugdunensi annotata est, indictio III. sed II. cuius adhuc reliqui erant duo menses, priusquã III. inchoaretur. Quare tertia pro secunda posita hoc loco videtur, sicut in Concilio III. Aurelianensi, ut ante dictum est, indictio secunda pro prima. Alioqui non solum cum nostro, sed cum suo etiam calculo pugnat codex Lugdunensis. Etenim si anno Christi DXLIX. cum celebratum est Concilium V. Aurelianense, Octobri mense, ut idem codex habet, indictio erat XIII. & Childeberti annus XXXVIII. sequitur ut Iunio mense anni DLIV. & Childeberti annus fuerit XLIII. & indictio II. non III.

³ *Tertio Kal.*] In manuscripto legi potius videtur XIII. *Kalendas.*

V I T A,
EPISTOLÆ, ET DECRETA
PELAGII PAPÆ I.

Ex libro pontificali.

^a PELAGIVS natione Romanus, ex patre Ioanne Vicario, ^b sedit annos † undecim, menses decem, dies octodecim. Et ^c dum non essent episcopi qui eum ordinarent, inuenti sunt duo episcopi, Ioannes de Perusio, & Bonus de Ferentino, & Andreas presbyter de Ostia; & ordinauerunt eum pontificem. Tunc enim non erant in clero, qui eum possent promouere. Et multitudo religionum, sapientium & nobilium, subdlexerant se a comunione eius, dicentes, quia in morte Vigili papæ se immiscuit, ut tantis pœnis affligeretur. Eodem tempore Narfes & Pelagius papa, consilio inuito, data litania a

† Alii annos 10. menses 10. dies 18. alii annos 6. tantum ei tribuunt.

Litaniarum & processionum usus.

ANNO
CHRISTI
554

sancto Pancratio cum hymnis & canticis spiritualibus, venerunt ad sanctum Petrum apostolum. Qui Pelagius tenens euangelia & crucem Domini super caput suum, in ambonem ascendit. Et sic satisfecit cuncto populo & plebi, quia nullum malum peregisset contra Vigilium.

Item adiecit Pelagius papa, & dixit: Peto, vt petitionem meam confirmetis, vt si quis ille est, qui promouendus est in sancta ecclesia, ab ostiario vsque ad gradum episcopatus, neque per aurum, neque per aliquas promissiones proficiat: (vos enim omnes scitis, quia hoc simoniacum est) sed si quis ille est doctus in opere Dei, bonam vitam habens, non per dationem, sed per bonam conuersationem, iubemus eum vsque ad primum gradum venire. Eodem tempore ecclesie rebus pæfecit Valentinum notarium suum timentem Deum, & restitui fecit omnia vasa aurea & argentea, & pallia per omnes ecclesias. Eodem tempore initiata est basilica apostolorum Philippi & Iacobi. Quæ dum initiaretur fabricari, mortuus est, & sepultus in basilica beati Petri apostoli sexto Nonas Martias. Hic fecit ordinationes duas per mensem Decembrium, presbyteros viginti sex, diacones nouem, episcopos per diuersa loca numero quadraginta nouem. Et cessauit episcopatus menses tres, dies vigintiquinque.

N O T Æ.

^a Pelagius.] Anno Christi redemptoris 555. qui est vigesimus nonus imperii Iustiniani, eiusdem Iustiniani imperatoris promotione in locum Vigilii subrogatus est Pelagius archidiaconus, qui ad imminentem iacturam catholicæ fidei, vel ignominiam Calchedonenfis Concilii euitandam, quintam Synodum approbavit. Quare cum occidentales episcopi maiore scissura diuiderentur, per literas aliquoties a se frustra monitos per Narseten compelli curauit.

Pelagius ap-
probat V.
Cocilium.

Huius temporibus Franci, cum plurimas regiones Italiae depopulati fuissent, a Iustiniano debellati, atque Romano imperio subacti leguntur apud Agathiam. Hadrianus papa in epistola ad Carolum Magnum de imaginibus, de Pelagio hæc scribit: *Multo amplius vero eius sanctissimi successores dominus Pelagius & dominus Ioannes, miræ magnitudinis ecclesiam apostolorum a solo edificantes, historias diuersas tam in musæo, quam in variis coloribus cum sacris pingentes imaginibus, & nunc vsque hactenus a nobis venerantur.* Hanc ecclesiam Pelagius incœpit, Ioannes vero successor eius perfecit, atque titulo sanctorum Philippi & Iacobi eandem consecrauit, iuxta versum, quem teste Baronio antiqua monumenta Vaticanæ basilicæ a Manlio collecta habent: *Pelagius cœpit, compleuit papa Ioannes.*

r. r. iij

Quamdiu
sederit.

^b *Sedit annos undecim, menses decem, dies octodecim.*] Anastasii commentarius, qui teste Baronio scriptus habetur in bibliotheca Vaticana, habet Pelagium sedisse annos quatuor, menses decem, & dies octodecim: ita Baronius anno 559. num. 1.

Quomodo
ordinatus
fuerit.

^c *Dum non essent episcopi qui eum ordinarent.*] Cum Pelagius quintam Synodum approbasset, tantopere omnes occidentales episcopos offendit, ut non potuerit sufficientes reperire antistites, a quibus secundum constitutionem apostolicam ordinaretur: adeoque necessum fuerit iussu Pelagii, presbyterum Ostiensem (quod nunquam antea acciderat) loco episcopi munus illud obire.

^d *Mortuus est, &c.*] Ex antiquis Vaticanæ basilicæ monumentis, quæ Manlius collegit, epitaphium Pelagio papæ inscriptum hoc recitatur.

Epitaphiū
Pelagii pa-
pæ I.

Terrenum corpus claudant hæc forte sepulcra,

Nil sancti meritis derogatura viri.

Viuit in arce poli caelesti luce beatus,

Viuit & hic cunctis per pia facta locis.

Surgere iudicio certus, dextramque tenentem

Angelica partem se rapiente manu.

Virtutum numeret titulos ecclesia Dei,

*Quos ventura * ut sacula ferre queant.*

Rector apostolica fidei, veneranda retexit

Dogmata, qua clare constituere patres.

Eloquio curans errorum schismate lapsos,

Vt veram teneant corda placata fidem.

Sacrauit multos diuina lege ministros,

Nil precio faciens immaculata manus.

Captiuos redimens, miseris succurrere promptus

Pauperibus, nunquam parta negare sibi.

Tristitia participans lati moderator opimus,

Alterius gemitus credidit esse suos.

Additur eodem loco: *Hic requiescit Pelagius papa, qui sedit annos quatuor, menses decem, dies decem & octo. Depositus quarto Nonas Martii.* Hæc ex Baron. anno 559.

EPISTOLA I.

PELAGII PAPÆ I.

AD VIGILIVM EPISCOPVM.

Patrem & Filium vnum esse Deum probat.

Pelagius episcopus Vigilio coepiscopo salutem.

GAUDEO fidei deuotione, quod religiosum studium
& diuinum officium dignanter impendis, & maxime

quod fidei inimicos æmularis, apostolicæ sedis quærens exempla. Didici sane tam per latorem literarum tuarum, quam & per literas tuas, quod sint quidam penes vos, qui dicentes garrunt, qualiter Pater & Filius vnus potest esse Deus, cum præter Patrem alius non sit Deus, qui dicatur ingenuus atque inuisibilis. Hi sane, si scirent donum Dei, & veræ fidei regulas intelligerent, nequaquam talia mullarent. Sed quia non habentes mundum cor, quo videre secreta Dei, & intelligere mysteria valeant diuina, mundanda sunt prius corda eorum per pœnitentiam, vt intelligere postmodum & capere lumen veritatis possint: quibustamen, ad eorum ac multorum illuminationem, corrigendo talium errorem, apostolica auctoritate respondendum est ita: Quomodo vos Patrem & Filium vnum profiteri non vultis? Eos enim nos vnum & verum Deum a prophetis & apostolis ostendimus prædicatum, a quibus etiam Spiritum sanctum credimus non esse discretum, Isaia propheta dicente: *Ego sum Deus, & non est alius præter me.* Et: *Per memetipsum iuro, quia exiuit ex ore meo veritas, & sermo meus non auertitur, quia mihi inclinabitur omne genu, & omnis lingua iurabit per Dominum, dicens: Iustitia & gloria ad eum veniet.* Et vt hoc in testimonio Patrem simul & Filium cognoscas fuisse, Paulum audi dicentem: *Vt in nomine (inquit) Iesu omne genu flectatur caelestium, terrestrium, & infernorum: & omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei patris omnipotentis.* Quod si iste Filius minor est Patre suo, ergo minorata est gloria Patris in Filio. Et vbi est quod in Salomone scriptura loquitur, dicens: *Sicut etiam in conspectu eorum (inquit) magnificatus es in nobis, ita in conspectu nostro magnificaberis in illis, vt cognoscant te, sicut & nos cognouimus, quoniam non est Deus præter te, Domine? Diligenter attende, & agnosce Filium esse, qui magnificabitur in iudicio, dum venerit viuos & mortuos iudicare.*

Item Isaia: *Audite domus Jacob, & residuum domus Israel, qui egredimini ex utero meo, & erudimini a puero vsque ad senectutem. Ab initio ego sum, & quousque senescatis, ego sum. Ego vos feci, & ego sustineo. Ego remittam, & ego suscipiam, dicit Dominus. Et iterum: Ego sum Dominus Deus, & præter me non est alius Deus, annuntians nouissima priusquam fiant, & sta-*

* reuertitur,

Isa. 45.

Philip. 2.

Eccles. 36.

Ibidem.

- Isa. 44.* *tim consummata sunt. Item alibi: Audi me, Iacob & Israel, quem ego feci. Ego sum Dominus Deus tuus, & non est alius præter me. Item alibi: Ego sum Dominus Deus tuus, primus, & ego nouissimus, & in ea quæ superuentura sunt in nouissimo, ego sum.*
- Isa. 41.* *Item alibi: Ego sum Deus qui te creauit, qui te adiunxit, & communiui dextera mea. Et vnitatem Patris & Filii assignans, loquitur dicens: Ego testis vester, dicit Dominus Deus, & puer meus, tu quem ego elegi; ut sciatis & credatis quia ego sum. Ante me non fuit alius Deus, & post me non erit. Vnum hæretice elige e duobus: Aut fatere Patrem & Filium vnum Deum; aut si solum Patrem Deum esse contendis, ergo tibi Dominus Iesus Christus Dei filius non erit Deus, quia scriptum est: Ante me non fuit alius Deus, & post me non erit. Si secundum te ita est, cur Apostolus talia prædicat, & eundem Filium, Deum super omnia benedictum insinuat?*
- Rom. 9.* *Quorum patres (inquit) ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula. Item Isaias dicit: Dominus Deus Israel, qui liberauit eum de Aegypto. Ego sum primus, & ego post hæc, & præter me non est Deus, sicut ego sum, qui steter & vocet & præparet mihi, ex quo hominem feci in sæculo. Item*
- Isa. 45.* *alibi: In te est Deus, & nesciebamus: Deus, & non est alius Deus præter te. Tu enim es Deus, & nesciebamus, Deus Israel saluator. Vnus Deus non sunt Pater & Filius? Quis est hic Deus, in quo esse dicitur Deus, præter quem alium Deum non esse propheta sæpe numero singulari protestatur? Et Ieremias: Hic Deus noster, ait, & non applicabitur alter ad eum, qui inuenit omnem scientiæ viam, & dedit eam Iacob puero suo, & Israel dilecto suo. Post hæc in terris visus est, & inter homines conuersatus est. Et in Salomone: Miserere nobis, Deus omnium, & ostende nobis lumen miserationis, & immitte timorem tuum super gentes quæ non exquiserunt te, ut cognoscant, quia non est alius Deus nisi tu. Item ibi: Domine Deus Israel, non est tibi similis in cælo sursum, neque in terra deorsum. Et psalm. 17. Quoniam quis Deus præter Dominum, aut quis Deus præter Deum nostrum? Et in Genesi: Et pluit Dominus a Domino ignem & sulfur super Sodomam & Gomorrham, & euertit ciuitates illas. Si solus Pater Deus est, quis pluit ignem & sulfur a Domino, ut supradictas ciuitates euertirer, quæso responde. Et in Deuteronomio: Dominus solus deducebat eos, & non fuit cum illis Deus alienus. Et Paulus apostolus: Vnus Deus,*
- qui*

qui iustificat circumcissionem ex fide, & præputium per fidem. Et ad Corinthios: Deus erat in Christo, mundum reconcilians sibi. 2. Cor. 5. Et iterum: Non est Deus nisi vnus. Et ad Galatas: Mediator Gal. 3. autem vnus non est; Deus autem vnus est. Et vnitatem Patris & Filii & Spiritus sancti monstrans, Ephesiis scribens, ita confirmat: Sufferentes inuicem in caritate, solliciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis. Vnum corpus & vnus spiritus, sicut vocati estis in vna spe vocationis vestræ. Vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma, vnus Deus. Si enim prædicti hæretici vnitatem fidei voluerint simplici corde recipere, ex hoc iam testimonio in vno spiritu possunt simul Patris & Filii vnitatem condiscere. Patrem igitur (vt ipsi se dicunt inuenisse in diuinis literis) genitum proprie positum nec legere possunt penitus, nec probare. Sed quia idipsum fides exigit Christiana, absque vlla dubitatione ingenitus creditur, qui tamen secundum seriem scripturarum, in Filio a se genito visus esse monstratur. Apostolus vero Paulus missionem filii Dei in Spiritu sancto longe * ante conspiciens, Romanæ ecclesiæ scribens, hæc testatus est, dicens: Quod enim impossibile erat legi, in quo infirmabatur per Rom. 8. carnem, Deus filium suum misit in similitudinem carnis peccati, & de peccato damnauit peccatum in carne, vt iustitia legis impleretur. Cernisne, quoniam Filius non secundum deitatem a Patre missus est, sed secundum carnem, quam clementer & pie pro nobis assumere non dedignatus est? Nam quod semetipsum, exinanita maiestatis suæ potentia, idem se Filius miserit, Apostolus contestatur, dicens: Semetipsum Phil. 2. exinanivit, formam serui accipiens. Humiliauit semetipsum, factus obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis. Et Isaias: Non legatus, neque angelus, sed ipse Dominus veniet, & saluabit Isa. 33. eos. Item ibi: Palam apparui non quærentibus me. Et in Ieremia: Dereliqui domum meam, dimisi hereditatem meam, & Isa. 65. Rom. 10. veni, & factus sum illis in opprobrium. Et in Michæa: Ecce Dominus veniet, & commouebuntur montes sub eo. Et in Zacharia: Gaude & exulta filia Sion, quia ecce ego venio, & commorabor Zach. 2. in medio tui, dicit Dominus: Et Apostolus ad Timotheum: Fidelis sermo & omni acceptione dignus, quia Iesus Christus venit 1. Tim. 1. in hunc mundum peccatores saluos facere. Et Malachias: Ecce Malac. 3. subito veniet in templum suum Dominus quem vos quæritis, & angelus testamenti quem vos vultis. Et in euangelio: Non veni Matth. 9.

Marc. 2.
Marc. 1.
Luc. 19.
Ioan. 10.
Ioan. 3.

vocare iustos, sed peccatores in pœnitentiam. Item: Quid nobis, & quid tibi Iesu fili Dei? venisti ante tempus perdere nos? Item ibi: Venit filius hominis quærere, & saluum facere quod perierat. Item ibi: Ego veni, vt vitam habeant, & abundantius habeant. Item ibi: Nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit de cœlo filius hominis, qui est in cœlo. Numquid in his tantis ac talibus testimoniis, quibus se filius Dei a semetipso venisse testatus est, poteris dicere, ab alio & non a semetipso venisse, dum manifestum est, eum qui carnem nostram dignanter assumpsit, voluntarie, & non ab alio missum, aduenisse? Nam qui in Patre manens, vbique potentia sua consistit, vbi a Patre mitteretur, omnino non habuit. Scimus enim quoniam nulla pars cœlorum ac terræ a conspectu Patris excipitur, vbi secundum eos a Patre Filius mitteretur. Interim vero det operam (quantum fieri potest) tua dilectio, vt omnibus ecclesiæ filiis innotescat, quid contra impium sensum secundum euangelicam doctrinam & apostolicam prædicemus: quia licet plene, quæ semper fuisset atque esset catholicorum sententia, scripserimus, tamen nunc quoque ad confirmandas omnium mentes non parum exhortationis addimus. Memor enim sum, me sub illius nomine ecclesiæ præsidere, cuius a Domino Iesu Christo est glorificata confessio, & cuius fides omnes quidem hæreses destruit, sed maxime impietatem præsentis erroris expugnat. Et intelligo, aliter mihi non licere, quam vt omnes conatus meos ei causæ, in qua vniuersalis ecclesiæ salus infestatur, impendam. Ne autem aliqua negligentia occasione scripta nostra ad vos non potuerint peruenire, exemplaria eorumdem nunc mittenda credimus, vt nullo modo fidei quam defendimus, prædicatio vestræ doctrinæ notitiæ subtrahatur. Data quinto Nonas Maii, ^a Ioanne & Narsete viris clarissimis consulibus.

Matth. 16.

NOTA.

^a *Ioanne & Narsete.*] Nota consularis in fine addita hanc epistolam de fide suspectam reddit. Cum vetera quæque monumenta signata vbique reperiantur post Basilii consularum toties repetitum, plane significatur, nullum alium interea consulem esse creatum. Apud Cassiodorum reperitur consularatus Basilii vicies repetitus. Quod si Narseteris, vel aliorum consularatus post Basilii consularum

fastis interpositus fuisset, certe non ab illo ultimo consulatu Basilii tot anni post eius consulatam inscripti reperirentur, sed post consulatam Narsētis & Ioannis.

EPISTOLA II.

PELAGII PAPÆ I.

AD NARSETEN.

Hortatur, ut legatis auxilium præstet ad episcopos ecclesiæ perturbatores corrigendos.

Pelagius, Narsæ patricio & duci in Italia.

QV ALI nos de gloriæ vestræ studiis iudicio gratulemur, non solum vestram, sed multorum ac pene omnium credimus habere notitiam: & idcirco nunc de his quæ vobis presentibus ibi fieri stupemus, fiducialiter apud gloriam vestram duximus conquerendum. Thracius siquidem atque Maximilianus nomina tantum episcoporum habentes, & ecclesiasticam ibi vnitatem perturbare dicuntur, & omnes ecclesiasticas res suis vñibus applicare: intantum, ut contra vnum eorum, id est, Maximilianum, vsque ad nos per tam longum iter, necessitate compellente, quidam infatigabiliter venientes, preces offerrent.

Ansel. li. 12.
cap. 46.
Polyc. ibid.

Ob quam causam Petrum presbyterum sedis nostræ, sed & Proiectum notarium ad eadem loca duximus destinandos, ut ea quæ canonicis statutis a prædictis pseudoepiscopis compererint commissa, vel digna debeant ibi vñtione compescere, vel eosdem ad nos vsque perducere. Et ideo salutantes paterno affectu gloriam vestram, petimus, ut præfatis, qui a nostra sede directi sunt, in omnibus præbeatis auxilium: nec putetis alicuius esse peccati, si huiusmodi homines comprimuntur. Hoc enim & diuinæ & * humanæ leges statuerunt, ut ab ecclesiæ vñtate diuisi, & eius pacem iniquissime perturbantes, a secularibus etiam potestatibus comprimantur. Nec quidquam maius est, vnde Deo sacrificium possitis offerre, quam si id ordinetis, ut hi qui in suam & aliorum perniciem debacchantur, competenti debeant vigore compesci.

* ad mundanæ

Concil. Tom. 12.

Sff ij

PELAGII PAPÆ I.
EPISTOLA III.
PELAGII PAPÆ I.
AD EVMDEM.

Monet ut schismaticos coerceat.

Poly. lib. 7.
rit. 5. Ancli.
12. c. 47.
Iuo p. 10.
c. 95.

NON vos hominum vaniloquia retardent dicentium; quia persecutionem ecclesia faciat; dum vel ea quæ committuntur, reprimit, vel animarum salutem requirit. Errant huiusmodi rumoris fabulatores. Non persequitur, nisi qui ad malum cogit. Qui vero malum vel factum iam punit, vel prohibet ne fiat; non persequitur iste, sed diligit. Nam si, ut illi putant, nemo nec reprimendus a malo, nec retrahendus a malo ad bonum est; humanas & diuinas leges necesse est euacuari, quæ & malis pœnam, & bonis præmia iustitia suadente constituunt. Malum autem schisma esse, & per exteras etiam potestates huiusmodi homines debere opprimi, & canonicæ scripturæ auctoritas, & paternarum regularum nos veritas docet. Quisquis ergo ab apostolicis diuisus est sedibus, in schismate eum esse non dubium est: & contra vniuersalem ecclesiam altare conatur erigere. Sed quid de talibus infertus Calchedonensi Synodo Canon statuat, gloria vestra consideret, vbi post alia sic dicit: Qui a communione seipsum suspendit, & collectam facit, & altare constituit, & noluerit vocanti episcopo consentire, & noluerit eidem acquiescere, neque obedire primo & secundo vocanti, hunc omnino damnari, nec vnquam vel orationem mereri, nec recipere eum posse honorem. Si enim permanserit turbas faciens & seditiones ecclesiæ, per exteram potestatem tamquam seditiosum comprimi. Et beatus Augustinus de talibus dicit: Multa etiam cum inuitis benigna quadam asperitate plectendis agenda sunt, quorum potius vtilitati consulendum est, quam voluntati. Nam in corripiendo filio, quantumuis aspere, nunquam paternus amor amittitur: fit tamen, quod nollet, ut doleat, qui etiam inuitus videtur dolore sanandus. Ecce videtis, quemadmodum tanti testimonio patris non persequatur coercendo talia, sed diligit emendando tales semper ecclesia. Facite ergo etiam vos, quod scientes intentionem

et. q. 9. Si
quis presb.
Actio. iv. in
ep. archi-
mandrita-
rū ad ipsum
Concil. &
in Concil.
Antioch.
Canon 5.

Enchir. c.
72.

Christianitatis vestræ frequenter hortamur; & date operam, vt talia fieri vltra non liceat, sed etiam (quod vobis facillimum esse non dubito) hi qui talia præsumpserunt, ad piissimum principem sub digna custodia dirigantur. Recolere enim debet celsitudo vestra, quid per vos Deus fecerit tempore illo, quo Istriam & Venetias tyranno Totila possidente, Francis etiam cuncta vastantibus, non ante tamen Mediolanensem episcopum fieri permisistis, nisi ad clementissimum principem exinde retulissetis: & quid fieri debuisset, eius iterum scriptis recognouissetis, & inter vbique feruentes hostes, Rauennam tamen & is qui ordinabatur, & is qui ordinaturus erat, prouidentia culminis vestri deducti sunt. De Liguribus, atque Veneticis, & Istriis episcopis quid dicam? quos idonea est excellentia vestra & ratione & potestate reprimere, & dimittitis eos in contemptum apostolicarum sedium de sua rusticitate gloriari: cum, si quid eos de iudicio vniuersalis Synodi, quod Constantinopoli per primam nuper elapsam indictionem actum est, forte mouebat, ad sedem apostolicam (quomodo semper factum est) electis aliquibus de suis, qui dare & accipere rationem possent, dirigere debuerunt; & non clausis oculis corpus Christi Dei nostri, hoc est, sanctam ecclesiam lacerare. Nolite ergo dubitare huiusmodi homines principali vel iudiciali auctoritate comprimere: quia regulæ patrum hoc specialiter constituerunt, vt si qua ecclesiastici officii persona, cui subiectus est, restiterit, vel seorsum collegerit, aut aliud altare erexerit, seu schisma fecerit; iste excommunicetur atque damnetur. Quod si forte & hoc contempserit, & permanserit diuisiones & schisma faciendo; per potestates publicas opprimatur. Ecce domine, quod animus vester forte timidus est, ne persequi videaris, de patrum vobis auctoritate hæc breuiter dirigenda curavi: cum mille alia exempla & constitutiones sint, quibus euidenter agnoscitur, vt facientes scissuras in sancta ecclesia, non solum exiliis, sed etiam proscriptione rerum & dura custodia per publicas potestates debeant coerceri.

EPISTOLA IV.

PELAGII PAPÆ I.

AD NARSEN PATRICIUM.

Vt schismaticos, a quibus fuerat iniuste communione
interdictus, reprimat.

Pelagius, Narsæ patricio.

Ansel. lib.
11. cap. 47.
Polyc. ibid.

RELEGENTES literas excellentiæ vestræ, de iniuria
quidem, quam vobis iniquorum hominum præsum-
ptio ingessit, valde dolumus. Sed quia scimus occulto Dei
iudicio animam vestram, etsi per aliorum iniquitatem &
superbiam, a contaminatione schismatis custoditam; egi-
mus omnipotenti Deo gratias, qui etiam de malis homi-
num actibus bona operari consuevit. Nec enim sine il-
lius providentia factum esse credendum est, vt insensati
& peruersi homines ad hoc vsque profilirent, vt suam di-
uisionem catholicam esse credentes ecclesiam, a sua vos
pollutione prohiberent. Sic enim per misericordiam Dei
etiam nescientibus illis hoc factum est, vt a schismatico-
rum factione eruti, catholicæ, quam diligitis, seruari vos
contigisset ecclesiæ. Quamuis igitur vestra per illorum
scelus vtilitas facta sit; nolite tamen impunitam præsum-
ptionem iniquorum hominum grassari permittere. Si e-
nim hoc quod in vestram gloriam præsumperunt, non
fuerit vindicta compressum; quod in minoribus non va-
leant puniri, ambigi vltra non debet. Exercete igitur in
talibus debitam auctoritatem, & ne eis amplius talia com-
mittendi spiritus crescat, vestris coercionibus repriman-
tur. Ad hoc siquidem Dei nutu etiam contra vos talia præ-
sumperunt, vt alia vobis corrigentibus, ab eodem scelere
alios possitis, Deo propitiante, munire. Quales autem
sint qui ecclesiam fugiunt, Eufrasii vos scelera (quæ am-
plius occulta Deus esse noluit) euidenter informant: qui
in homicidio quidem nec hominis necessitudinem, nec
fratris caritatem, nec sacerdotii reuerentiam cogitavit.
Incestuoso autem adulterio etiam ipsius vindictæ abstulit
modum: quia, si adulterium punias, non remanet in quo
vindicetur incestus. Si incestuoso ingeras pœnam, inul-
tum crimen adulterii remanebit. Ecce, de quo collegio

sunt, qui quantum ad superbiam suam, iniuriam vobis inferre moliti sunt; & quantum ad prouidentiam Dei, impollutos vos ecclesiæ seruauerunt. Auferte tales ab ista prouincia, utimini oblata vobis a Deo opprimendi perfidos occasione. Quod tunc plenius fieri poterit, si auctores scelerum ad clementissimum principem dirigantur: & maxime ecclesiæ Aquileiensis inuasor, qui * & in schismate, & in eo maledictus, nec honorem episcopi poterit retinere, nec meritum.

EPISTOLA V.

PELAGII PAPÆ I.

AD NARSEN PATRICIUM.

Monet ut Aquileiensem & Mediolanensem episcopos ad principem sub custodia dirigat.

Pelagius, Narsæ patricio.

ISTUD est, quod a vobis poposcimus, & nunc iterum postulamus, ut Paulinum Aquileiensem pseudoepiscopum, & illum Mediolanensem episcopum ad clementissimum principem sub digna custodia dirigatis; ut & iste qui episcopus esse nullatenus potest, quia contra omnem canonicam consuetudinem factus est, alios ultra non perdat; & ille qui contra morem antiquum eum ordinare præsumpsit, Canonum vindictæ subiaceat. Nec licuit alicui aliquando, nec licebit particularem Synodum congregare: sed quoties aliqua de vniuersali Synodo aliquibus dubitatio nascitur, ad recipiendam de eo quod non intelligunt, rationem, aut sponte ii qui salutem animæ suæ desiderant, ad apostolicam sedem pro recipienda ratione conueniant: aut si forte (sicut de talibus scriptum est, *Peccator cum venerit in profundum malorum, contemnit*) ita obstinati & contumaces extiterint, ut doceri non velint; eos ab eisdem apostolicis sedibus aut attrahi ad salutem quoquo modo necesse est, aut (ne aliorum perditio esse possint) secundum Canones per sæculares comprimi potestates.

Ansel. lib.
12. cap. 42.
Polyc. lib.
1. tit. 15.

Prov. 18.

Ipsos ob schisma reprehendit.

*Dilectissimis fratribus Gaudentio, Maximiliano, Gerontio,
Iusto, Terentio, Vitali & Laurentio per Tusciam
Annonariam, Pelagius.*

Tuscia epi-
scopia Pela-
gio papa
ob schisma
reprehenfi.

DIRECTAM a vobis relationem, defensore ecclesiæ nostræ Iordane deferente, suscipientes, satis mirati sumus, ita vos apostolicæ auctoritatis oblitos, vt diuisionem vestram ab vniuersali ecclesia meo etiam volueritis (quod absit) consensu firmari; & quos decuit popularem ignorantiam sacerdotali doctrina comprimere, in contumeliam sedis apostolicæ, plebis velle sequi iudicium. Nec ista dicentes, iniuriam nostram dolemus, quibus donante Domino propositum est in mansuetudine supportantes omnia fraternæ pacis vinculo custodire: sed (sicut diximus) diuisionem vestram a generali ecclesia, quam tolerabiliter ferre non potero, vehementer stupeo. Cum enim beatissimus Augustinus dominicæ sententiæ memor, qua fundamentum ecclesiæ in apostolicis sedibus collocauit, in schismate esse dicat, quicumque se a præfulis earundem sedium auctoritate vel communionem suspenderit; nec aliam manifestet esse ecclesiam, nisi quæ in pontificibus apostolicarum sedium est solidata radicibus: quomodo vos ab vniuersi orbis communionem separatos esse non creditis, si mei inter sacra mysteria secundum consuetudinem nominis memoriam reticetis, in quo, licet indigno, apostolicæ sedis per successionem episcopatus præsentis tempore videtis consistere firmitatem?

Sed ne apud vos forte, vel apud greges qui vobis commisi sunt, de fide nostra aliqua possit remanere suspicio: hoc dilectionem vestram certissime nosse desidero, me illam, donante Domino, custodire fidem, quam sacra apostolorum doctrina constituit, quam Nicænæ Synodi firmavit auctoritas, quam Constantinopolitanæ, E-
phesi-

phesinæ primæ, & Calchedonensis, sanctarum Synodorum explanauere sententiæ, nec quidquam de præfatarum Synodorum definitionibus vel imminuisse me aliquid, vel auxisse, aut in aliquo permutasse; sed omnia, Deo propitio, quæ ab illis de fidei puritate conscripta sunt, inuiolabiliter custodire: anathematis nihilo minus iudicio subdens, quisquis ad superscriptarum quatuor Synodorum fidem, vel ad beatissimi Leonis præfulis apostolicæ sedis tomum, qui in Calchedonensi est Synodo confirmatus, aliqua ex parte vel infirmandum quoquo modo, vel in dubium (quod absit) deducendum aliquando consenserit. Hac igitur dilectio vestra fidei nostræ professione munita, ignorantiam hominum (sicut sacerdotes decet) in spiritu mansuetudinis edocere festinet, & a praua intentione modis omnibus reuocare, atque vnitati ecclesiæ reddere. Quod si quis forte etiam post hæc aliquem sibi superesse credit scrupulum, ab insano tumultu desinens, ad nos magis venire festinet: vt ex his quæ dubitat, rationabili satisfactione percepta, lætus, Deo propitio, cognita veritate, vniuersali reformetur ecclesiæ. Nos enim (secundum apostolicam sententiam) parati sumus *ad satis- 1. Pet. 3. factionem omni poscenti nos rationem de ea, quæ in nobis est, fide:* quia in nullo nos a sanctis patribus, custodiente nos diuina gratia, cognouimus deuiasse. Dominus vos incolumes custodiat, fratres carissimi. Dat. 15. Kalend. Mar. anno 15. post consulatum Basilii viri clarissimi.

EPISTOLA VII.

PELAGII PAPÆ I.

AD VNIVERSVM POPVLVM DEI,

De fide catholica.

Pelagius episcopus vniuerso populo Dei.

VAS electionis beatissimus Paulus apostolus, cum de Iudæis in Christo necdum credentibus loqueretur, zelum eos Dei habere professus est: sed ne ex hoc sine culpa esse crederentur, consequenter adiecit: *Sed non secundum scientiam: 1. Rom. 10.* vt eos necessarie per doctrinam a Deo sibi creditam ostenderet emendandos. Quod testimonium nostro etiam tempore conuenire, caritas vestra non ambigit: quia etsi zelum Dei in quorundam mentibus

Concil. Tom. 12.

T t t

esse deprehendimus, in hoc tamen, quod suspicionibus quibusdam sine notitia veritatis se concusserunt atque concutiunt, & quod se a visceribus vnicæ matris ecclesiæ nefaria animositate discerpunt, sine scientia eos esse non dubium est. Et possemus quidem totius causæ rationem ad sedandos rumores hominum, diuina nobis cooperante misericordia, fiducialiter explicare; nihilque contra fidem patrum, contraque quatuor Synodorum firmitatem vllatenus esse tentandum, lucidissimis approbationibus demonstrare; magisque id actum, vt memoratarum Synodorum firmitas contra omnes inimicos immobili soliditate consisteret. Sed quia hoc his, qui lacte potius quam solido cibo nutriendi sunt, necessarium esse non duximus, vt (sicut memoratus Doctor gentium dicit)

1. Cor. 6. inter perfectos loquenda sit sapientia: hoc interim, quod etiam paruulis abunde sufficiat, ad notitiam omnium deferendum esse perspeximus. Id autem est, vt fidem meam annexa subter professione definiam, in qua, Deo propitio, & rectæ me apostolorum doctrinæ & patrum inhærere vestigiis euidenter appareat: vt per vos, qui zelum Dei etiam cum scientia possidetis, ceteris innotescat, quos, operante Domini nostri gratia, non sine vestra mercede ab irrationabili diuisionis suæ malo confidimus liberandos.

De sanctis vero quatuor Conciliis, id est, Nicæno trecentorum decem & octo, Constantinopolitano centum quinquaginta, Ephesino primo ducentorum, sed & de Calchedonenfi sexcentorum triginta, ita me protegente diuina misericordia sensisse, & vsque ad terminum vitæ meæ sentire toto animo & tota virtute profiteor, vt eas in sanctæ fidei defensione, & damnationibus hæresum atque hæreticorum, vtpote sancto firmatas Spiritu, omnimoda deuotione custodiam: quarum firmitatem, quia yniuersalis ecclesiæ firmitas est, ita me tueri ac defendere profiteor, sicut eas decessores meos defendisse non dubium est: in quibus illum maxime & sequi & imitari desidero, quem Calchedonenfis Synodi auctorem nouimus extitisse; qui suo congruens nomini, eius se membrum, qui de tribu Iuda leo extitit, viuacissima fidei sollicitudine euidenter ostendit. Similem igitur superscriptis

Synodis reuerentiam me semper exhibiturum esse confido, & quicumque ab eisdem quatuor Conciliis absoluti sunt, me esse orthodoxos habiturum, nec vnquam in vita mea, Deo nos in omnibus protegente, aliquid de sanctæ & veræ prædicationis eorum auctoritate minuere.

Sed & Canones, quos sedes apostolica suscepit, sequor & veneror, & Deo adiuuante defendo, neque vel de hac professione reticere aut discedere aliquando promitto. Epistolas etiam beatæ recordationis papæ Cælestini, Sixti, & præ omnibus beati Leonis, nec non etiam successorum eius, Hilari, Simplicii, Felicis, Gelasii, Anastasii, Symmachi, Hormisdæ, Ioannis, Felicis, Bonifacii, Ioannis alterius, & Agapeti, pro defensione fidei catholicæ, & pro firmitate superscriptarum quatuor Synodorum, & contra hæreticos, tam ad principes, quam ad episcopos, vel quoslibet alios per orientem & Illyricum atque Dardaniam, aliasque prouincias diuersis temporibus missas, inuiolabiliter, adiuuante Christo Domino nostro, me custodire profiteor; & omnes quos ipsi damnauerunt, habere damnatos; & quos ipsi receperunt, præcipue venerabiles episcopos Theodoritum & Ibam, me inter orthodoxos venerari.

Hæc est igitur fides mea & spes mea, quæ in me dono misericordiæ Dei est: pro qua maxime paratos nos esse debere, beatus Petrus ad respondendum omni poscenti nos rationem. Cum hac professione me viuere opto, cum ipsa ante tribunal Christi assistere: per hanc a peccatis meis absolui me credo, & ad dexteram gloriæ diuina misericordia deportandum. Quicumque autem aliud senserit, crediderit, prædicauerit, hunc anathematizat sancta & vniuersalis ecclesia Dei. Deus vos incolumes custodiat, filii dilectissimi. Amen.

ADMONITIO IACOBI SIRMONDI
SOCIETATIS IESV

De ordine sequentium epistolarum.

Quo nunc ordine a nobis digestæ sunt, hunc ipsum exhibent codices antiqui, Pithœanus & Lirinensis, atque Arelatensis adeo ille, vnde primum descriptæ, & ad Baronium cardinalem missæ, in lucem prodierunt. Sed summo viro, vt ordinem interpolaret, fecit corru-

Concil. Tom. 12.

Ttt ij

pta in antigrapho quod acceperat, eius epistolæ subscriptio, vbi anno XV. scriptum fuerat, pro anno XVI. Basiliæ. quod mendum veterum eorundem librorum ope sustulimus.

EPISTOLA VIII.

PELAGII PAPÆ I.

AD SAPAUDVM EPISCOPVM ARELATENSEM.

Salutoria, priusquam a Sapaudo literas acciperet.

Dilectissimo fratri Sapaudo Pelagius.

QVÆ nobiscum omnipotentis Dei gratia fuerit operata, ad caritatem tuam credimus fuisse perlatum. pro qua re ad nos destinari conuenerat, vt visitatione communi magno inuicem gaudio frueremur. Nos tamen fraternæ memores caritatis, præsentium portitorum occasione reperta, officium fraternæ salutationis impendimus, optantes vt alterna in timore Domini caritate viuentes, mutuo frequenter refoueamur alloquio. Deus te incolumem custodiat, frater carissime. Data IV. Nonarum Iuliarum, anno xv. post consulatum Basiliæ viri clarissimi.

EPISTOLA IX.

PELAGII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

Modeste laudes reiicit, quibus illum Sapaudus in literis suis ornat.

Dilectissimo fratri Sapaudo Pelagius.

FRATERNITATIS vestræ grata nobis colloquia Felice viro honesto deferente suscepimus. quibus recensitis, communi Domino ac Deo nostro insufficientes gratias egimus, quia dilectionis tuæ incolumitatem, quæ nobis est desiderabilis, eorū testificatione cognouimus. Ea autem quæ in nostris laudibus facundia oris vestri differuit, quamquam vos congruentem vobis rem fecisse manifestum sit, nos tamen nihil nostrū ex omnibus quæ dicta sunt agnoscentes, verecundiam magis incurrimus, illud doctissimi viri ad animum producentes, qui dixit: Sicut vera laus ornat, sic falsa castigat. Multum enim vitæ nostræ ac morum verba caritatis vestræ mensuras excedunt. Optamus tamen, vt sanctorum omnium precibus & vestris orationibus faciat nos Deus tales existere, quales vos esse ex

bona voluntate pinxistis. Atque ideo salutantes debito caritatis affectu, indicamus nos, inuenta ante hoc paruum tempus occasione quorundam de prouincia vestra Romam venientium, tanto amoris vestri feruore fuisse succensos, vt impatienter ferremus huiusmodi opportunitatem silentio praterire. Scribentes namque gloriosissimo communi filio Childeberto regi, etiam ad caritatem tuam literas, quales sub breuitate temporis potuimus dictare, transmisiimus. Quædam autem nobis, sicut scripsistis, proprio ore literarum vestrarum in compendio portitor intimauit, quæ nos non mediocriter permouerunt, admirantes nimirum qua ratione tam noua res fuerit usurpata: & necesse habemus solliciti esse, vt si quis venerit, non facile nobis, tamquam ignaris, subripere aliquid videatur. Melius tamen fraternitas tua faciet, si cognoscens illos, quos suspicamini ad nos esse venturos, etiam vos personam instructam ex omni parte dirigatis, quæ eis possit obsistere: quia cum epistola vestra nihil de causa contineat, si hic qui nobis modo ex voluntate vestra verbo suggestit, tunc apud nos nequeat inueniri, videbimur nos accusatoris officium suscepisse. Quod si a tua caritate persona dirigitur, nostrum est, & pro affectu quem vobis impendimus, & pro rei gestæ nouitate, salua æquitate, competentem illi quem dilectio tua miserit, præbere fauorem. Deus te incolumem custodiat, frater carissime. Data decimo sexto Kalendas Octobris, anno xv. post consulatum Basilii viri clarissimi.

EPISTOLA X.

PELAGII PAPÆ I.

AD CHILDEBERTVM REGEM.

Anathema dicit iis, qui de fide aliter sentiunt, quam in epistolis Leonis, & in Concilio Calchedonensi continetur. Reliquias sanctorum mittit per Hominem-bonum subdiaconem.

*Domino filio gloriosissimo atque præcellentissimo Childeberto regi
Pelagius episcopus.*

RVFINVS vir magnificus, legatus excellentiæ vestræ, nobis dixit, quod & in prouinciis Galliarum quidam

T t t iij

femina scandalorum sparserunt, dicendo quid contra fidem catholicam, quod Dominus non patiat, admiffum. Et quamuis a transitu diuæ memoriæ Theodoræ Augustæ nullas de fide quæstiones ecclesia Dei in partibus orientis Deo miserante formidet, sed quædam capitula extra fidem fuerint agitata, de quibus longum est vt epistolari possint complecti sermone: hoc breuiter, secundum admonitionem præfati magnifici viri Rufini, ad sanandum animum vestrum, vel omnium fratrum & coepiscoporum nostrorum in Galliæ regionibus consistentium, faciendum esse prospeximus: dicentes anathematizare nos, & alienos ab æternæ vitæ præmiis iudicare, quicumque ab illa fide, quam beatæ recordationis papa Leo in suis epistolis prædicauit, & quam Calchedonense Concilium, sequens eundem præfulem, edita definitione suscepit, in vna syllaba, aut in vno verbo, vel in sensu, errauit vel errauerit aliquando, aut declinauit vel declinauerit aliquando. Quibus se ita habentibus, non attendat celsitudo vestra, nec fratres nostri episcopi, fabulas eorum hominum qui scandalis delectantur: quoniam hæc ipsa ita contigerunt, vt cum pater vester clementissimus imperator omnes hæreses, quæ Constantinopoli episcopos suos & ecclesias, cum magnis redditibus & vasorum diuersitate, vsque ad tempora imperiæ habuerunt, euerterit, & sublatis basilicis eorum atque redditibus, omnibusque aliis rebus, catholicis traderit. Hi ergo qui in ipsis erroribus remanserunt, conglobati sunt in vnum, & agunt vehementer, qualiter ecclesiam catholicam scindant atque perturbent. Nam & huc in Italiam, quamdiu nos in Constantinopoli fuimus, de nomine nostro chartas mittebant, dicendo quasi nos dixerimus fidem catholicam fuisse corruptam. Nunc vero etiam contra nos afferunt huc chartas tacitis nominibus, vt nesciatur quis eas misit. Sed sic faciunt Christiani qui in Constantinopoli sunt, dum eos constet non esse Christianos. Maxime tamen Nestorianæ hæresis homines, pro eo quod Nestorius duas naturas in Christo separatas quidem & diuisas adstruxerit, fraudulenter moluntur dicere non longe ab intellectu esse Calchedonensis Synodi & papæ Leonis, dum Nestorium pro eo quod

diuisas duas naturas assereret, ipso dogmate beati papæ Leonis constat esse damnatum. Hæc breuiter insinuanda esse excellentiæ vestræ curauimus, vt ille ardor fidei vestræ, & vnitatis amor, non alicuius peruersi hominis fabulas, aut chartas superfluas permittat attendi: quia & hic simplices aliquos episcopos, & nescientes prima elementa fidei, sollicitauerunt, vt nec rationem ipsam intelligant, nec discernant quantum sit bonum a fide catholica non errare; sed si qua sunt alia, quibus crimen ab hæreticis patitur sancta ecclesia, refutare. Quis enim patiatur, vt Nestorii, vel sectatorum eius blasphemias, pro eo quod duas naturas in Christo separatas, id est diuisas esse adstruxerit, catholicæ fidei existimet concordare? Vt autem nos diu tribulationes Constantino- poli pateremur, illa res fecit, quam breuiter superius tetigimus: quoniam viuentē Augusta, quidquid in ecclesiasticis causis mouebatur, suspectum habuimus. Nam pater vester clementissimus imperator, & beati papæ Leonis dogma, & Calchedonensis Synodi fidem nullo modo vnquam patitur violari. Reliquias vero tam beatorum apostolorum, quam sanctorum martyrum, iam quidem per seruos Dei monasterii Lirinensis direximus. Sed & nunc quas legati vestri poposcerunt, nos misisse signamus, deputantes Hominem bonum subdiaconum ex clero ecclesiæ nostræ, a quo vsque ad fratrem & coepiscopum nostrum Sapaudum iubente Domino deferantur. Data III. Idus Decembres, anno xv. post consulatum Basili viri clarissimi, per Rufinum legatum.

S V B S C R I P T I O . *

Pelagius misericordia Dei episcopus ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, exemplari epistolæ nostræ subscripsi.

AD SAPAUDVM EPISCOPVM ARELATENSEM.

Commendat illi reditum Hominis-boni subdiaconi, atque vt Placido patri suo suggerat de comparandis, Romamque mittendis vestibus, quæ in pauperes erogentur.

Dilectissimo fratri Sapaudo Pelagius.

QVIA legati filii nostri gloriosissimi regis Childeberti beatorum apostolorum Petri & Pauli, & aliorum sanctorum martyrum reliquias poposcerunt, necesse habuimus Hominem-bonum subdiaconum de clero nostro dirigere, qui eas vsque ad fraternitatem tuam cum reuerentia deportaret. Et ideo salutantes hortamur, vt quaesita occasione, siue naui, siue terreno, cum talibus personis, de quibus nulla periculi possit esse suspicio, ad nos eum iuuante Domino remittatis. Ea autem, quæ pro honore caritatis tuæ a nobis supradicti legati poposcisse noscuntur, parati sumus Deo iuuante concedere. Sed nisi literas tuas per te acceperimus, sicut etiam decessores nostri postulantiis tuis decessoribus præstiterunt, superfluum iudicauimus vltro transmittere. Sed mox ad nos, iuuante Domino, vnum de clero tuo cum literis direxeris, si Dominus voluerit, & si vixerimus, promittimus nos esse facturos. Præterea hortamur, vt viro magnificentissimo filio nostro, patricio Placido genitori tuo dicas, vt quod de pensionibus possessionum ecclesiæ nostræ collectum est, aut per suum hominem, aut per harum nobis dignetur dirigere portitorem: quia Italiæ prædia ita desolata sunt, vt ad recuperationem eorum nemo sufficiat. Et si possibile est, vt nobis de ipsis solidis saga tomentacia, quæ pauperibus erogari possint, & tunicas albas, aut cucullas, vel colobia, aut si quæ aliæ species in prouincia sunt, quæ pauperibus, vt diximus, erogari debeant, nobis exinde facite comparari, & opportunitate naui inuenta dirigite, vt maximas fraternitati tuæ gratias referamus, dum in huiusmodi sollicitudinem nostram prouidentia caritatis tuæ releuari contigerit. Hortamur etiam, vt

Ana-

Anastasium fratrem Pauli defensoris ecclesiæ ad nos faciatis occurrere. Deus te incolumem custodiat, frater carissime. Data XIX. Kalendas Ianuarias, anno XV. post consulatum Basili viri clarissimi.

EPISTOLA XII.
PELAGII PAPÆ I.

AD SAPAUDVM ARELATENSEM.

Vices illi suas in Gallia delegat, palliique vsu impertitur.

Dilectissimo fratri Sapaudo Pelagius.

MAIORVM nostrorum, operante Dei misericordia, cupientes inhære vestigiis, & eorum actus diuino iuuamine in omnibus imitari, caritati tuæ per vniuersam Galliam sanctæ sedis apostolicæ, cui diuina gratia præsidemus, vices iniungimus. Hoc enim antiquitatis memoria docet, hoc etiam Romana testantur scrinia a sanctis patribus & decessoribus nostris tuis decessoribus esse concessum: vt illius stabili petreæ sempiterna soliditas, supra quam Dominus saluator noster propriam fundauit ecclesiam a solis ortu vsque ad occasum, primatus sui apicem successorum suorum auctoritate, tam per se, quam per vicarios suos, firmiter obtineret. *Nos autem, sicut dicit beatus Apostolus, non in immensum gloriamur, sed secundum mensuram regulæ, qua mensus est nobis Deus mensuram pertingendi vsque ad vos. Nec enim quasi non pertingentes superextendimus nos.* Sic ergo participata sollicitudine sanctam Dei vniuersalem ecclesiam nostri per Dei gratiam rexere maiores. Hinc est quod & nos fraternitati tuæ huiusmodi curas iniungimus, vt sedis nostræ vicarius institutus, ad instar nostrum in Galliarum partibus primi sacerdotis locum obtineas, & quidquid ad gubernationem vel dispensationem ecclesiastici status gerendum est, seruatim patrum regulis, & sedis apostolicæ constitutis, diuini iudicii consideratione dispenses; talemque te in custodiendis Canonibus sancta conuersatione demonstras, qualem tanti loci decet esse vicarium: memor sententiæ beati Pauli apostoli, qua Timotheum discipulum sollicitè magister informat dicens: *Testor coram Deo & Christo Iesu, & electis angelis eius, vt hæc custodias sine præiudicio, nil fa-*

Concil. Tom. 12.

Vuu

Linc. 12.

ciens in aliam partem declinando. Ut erogetur, carissime frater, auctoritas pontificis, & pastoris mansuetudo, per nos tibi locum vicarii, sicut & decessoribus tuis, noueris gratiæ largitate concessum. Quia licet apud Deum non fit acceptio personarum, tuam tamen caritatem etiam carnali generatione constat esse præclaram. Et ideo conuenit, ut quanto in te Dominus multiplicia bona largitus est, tanto in sacerdotalibus actibus probitatem morum exhibeas clariorem. Scriptum est enim: *Cui commendauerunt multum, plus petent ab eo.* Vsum quoque pallii tibi alacriter affectuoseque concedimus, pariter etiam pallium dirigentes, ut in tanti loci fastigio constitutus, præclaro quoque habitu decoreris: scituris omnibus ecclesiastici gradus hominibus, nullam haberi licentiam, sine formata tuæ caritatis, ex quacumque Galliarum parte longiores petere regiones; ne prohibita præsumentes ipsi se proprio videantur priuare officio. Hæc igitur per Flavianum diaconum, & Nestorium subdiaconum ecclesiæ tuæ, per quos epistolas tuas accepimus, scribenda esse curauimus. In quorum etiam conuersatione laudabile tuæ caritatis agnouimus institutum. Deus te incolumem custodiat, frater carissime. Data III. Nonas Februarii, anno XVI. post consulatum Basilii viri clarissimi.

EPISTOLA XIII.

PELAGII PAPÆ I.

AD CHILDEBERTVM REGEM.

Significat se vices suas & pallii vsum Sapaudo concessisse, quem regi commendat.

*Domino filio merito gloriosissimo atque præcellentissimo
Childeberto regi Pelagius.*

EXCELLENTIÆ vestræ literas, post illas quas legati vestri detulerunt, etiam per eos quos frater & coepiscopus noster Sapaudus ad nos direxit, reuerenter accepimus, & salutis vestræ, quæ nobis semper optanda est, cognoscentes indicia, gratias diuinæ pietati retulimus, exorantes clementiam eius, ut vos largiflua pietate sua seruet incolumes. Literas autem nostras præfato confa-

cerdoti nostro Sapaudo secundum petitionem vestram direximus, vsum pallii pariter concedentes: quia in scrinio ecclesiastico huiuscemodi exempla reperimus, quibus ostenditur Arelatensibus episcopis a sanctæ recordationis decessoribus nostris hæc fuisse collata. Propterea salutantes cultu regalibus infulis debito, postulamus vt ita eum atque ecclesiam eius gratia excellentiæ vestræ tueatur ac foueat, ne quem per vices nostras augeri propitiantem Deo postulastis, in aliqua parte cuiquam Gallicanorum sacerdotum, vel cuiuslibet ordinis ecclesiastici personæ, quod non oportet, contemptibilis habeatur; & in eo auctoritati sanctæ sedis apostolicæ, & genio vestro, qui pro eo suffragatores acceditis, quod absit, videatur in aliquo derogari. Perincolumem excellentiam vestram Deus noster custodiat, domine fili gloriosissime atque præcellentissime.

EPISTOLA XIV.

PELAGII PAPÆ I.

AD CHILDEBERTVM REGEM.

De Sapaudo Arelatensi, qui contra sedis suæ priuilegium alterius episcopi iudicium subire iussus fuerat.

Domino filio gloriosissimo atque præcellentissimo Childeberto regi Pelagius.

CVM celsitudini vestræ multa dona misericordia diuina contulerit, pro amore tamen, quem ecclesiæ eius sinceriter exhibetis, fecit vos multis regnantibus clariores: quoniam inter alias regni vestri curas pro tranquillitate sanctæ ecclesiæ præcipuam sollicitudinem vos certum est exhibere. Quæ cum ita sint, miramur, quia quantum nobis præsentium portitorum suggestio patefecit, passi estis subripi vobis, Sapaudum fratrem & coepiscopum nostrum, Arelatensis ciuitatis antistitem, cuius ecclesia in regionibus Gallicanis primatus priuilegio & sedis apostolicæ vicibus decoratur, ad petitionem episcopi ab ipso ordinati, in iudicium sequentis ciuitatis episcopi, quod nulla ecclesiastica lege vel ratione conceditur, iudicandum iuberetis occurrere; vt ipso de conculcato loci sui præiu-

Concil. Tom. 12.

Vuu ij

Hincmarus
ep. vi. c. 15.

dicio conquerente, illū qui vsurpauit necesse fit de illicita præsumptione culpari. Pro quibus, Christianitatis vestrae confidentia freti, paterno studio postulamus, vt si quid tale factum est, congrua satisfactione celeriter amputetur, nec vllum sui exemplum in perturbatione ecclesiarum, quas vobis Deus credidit, relinquere concedatur. Et huiusmodi causis sollicitam vos in reliquo decet exhibere cautelam, ne quid contra ecclesiasticas regulas petentibus concedatis: quia, quod bene cognitum est religiosæ menti vestræ, non aliter Deo nostro recte potest regalis deuotio famulari, nisi prouidentia eius ecclesiasticorum ordinum seruetur integritas. Incolumitatem excellentiæ vestræ Deus noster custodiat, domine fili gloriosissime atque præcellentissime.

EPISTOLA XV.

PELAGII PAPÆ I.

AD SAPAUDVM ARELATENSEM.

De epistola sua, quam de fide catholica ad regem antea scripsit. Commendat Romanos, qui hostium metu eo confugerunt. iterumque de vestibibus in urbem mittendis.

Dilectissimo fratri Sapaudo Pelagius.

Epist. 3.
Rufinus.

TANTA nobis est circa personam tuæ fraternitatis affectio, vt nullas occasiones transire silentio patiamur. Denique veniente illuc Petro urbis negotiatore, præsentia curauimus ad fraternitatem tuam scripta dirigere, desiderantes vt de incolumitate quoque vicissim datis opportunitatibus agnoscamus. Atque ideo salutantes fraterno caritatis amore, indicamus propitiante Domino circa nos omnia prospere geri. Et hortamur, vt si epistola, quam per diaconum atque subdiaconum fraternitatis tuæ ad excellentissimum filium nostrum Childebertum regem direximus, in qua de institutis beatissimorum patrum nostrorum fidem catholicam nostro per Dei gratiam sermone deprompsimus, tam ipsi gloriosissimo regi, quam caritati tuæ, vel aliis fratribus coepiscopis nostris placuit, rescripto tuæ caritatis celerius agnoscamus. Præterea commendamus specialiter dilectioni tuæ Romanos, qui ho-

stilitatis metu confugerunt, vt solatium fraternitatis tuæ, & continentiam, qualem peregrinatio eorum poscit, inueniant. quos etiam filio nostro magnificentissimo viro patricio Placido, genitori tuo, ex nostra persona volumus commendari: vt in sua continentia recognoscant, quantum apud caritatem tuam eis commendatio nostra profuerit. Sed & illud ad commemorationem tuæ fraternitatis adducimus, vt sicut iam pridem scripsimus, vestes quæ pauperibus erogentur, id est, cucullas, & tunicas, atque sâga, de eo quod pro pensionibus ecclesiasticarum possessionum nobis dominus filius noster Placidus directurus erat, comparari faciatis, & ad portum Romanum, Deo propitiante, dirigere; quatenus sollicitudinem nostram ex parte aliqua releuetis: quia tanta egestas & nuditas in ciuitate ista est, vt sine dolore & angustia cordis nostri homines, quos honesto loco natos idoneos noueramus, non possimus adspicere. Deus te incolumem custodiat, frater carissime. Data Idibus Aprilis, anno xvi. post consulatum Basilii viri clarissimi.

EPISTOLA XVI.

PELAGII PAPÆ I.

AD CHILDEBERTVM REGEM.

Mittit confessionem fidei suæ, monetque vt caueat ne qua in Gallis per hæreticos excitari discidia sinat.

*Domino filio gloriosissimo atque præcellentissimo Childeberto regi
Pelagius episcopus.*

HUMANI generis Saluator ac Dominus discipulos Matth. 18. suos docens, ait: *Non est voluntas Patris vestri qui in cælis est, vt vnus saltem pereat de pusillis:* de quibus nec scandalizari quemquam sine magni asserit comparatione supplicii. Cum igitur etiam de pusillis ista forma præcepti sit, quanto nobis studio ac labore satagendum est, vt pro 25. q. 1. Satagendum. auferendo suspicionis scandalo obsequium confessionis nostræ regibus ministremus; quibus nos etiam subditos esse sanctæ scripturæ præcipiunt? Veniens etenim Rufinus vir magnificus, legatus excellentiæ vestræ, confidenter a nobis, vt decuit, postulauit, quatenus vobis aut beatæ re-

Vuu iij

cordationis papæ Leonis tomum a nobis per omnia conseruari significare debuiffemus, aut propriis verbis nostræ confessionem fidei destinare. Et primam quidem petitionis eius partem, quia facilior fuit, mox vt dixit, impleuimus; meque in omnibus prædicti præfulis tomum pro catholice fidei assertione conscriptum, Deo propitio, custodire, manus nostræ ad vos professione signauimus. Vt autem nullius deinceps, quod absit, suspicionis resideret occasio, etiam illam aliam partem, quam memoratus vir illustris Rufinus admonuit, facere maturauimus; scilicet propriis verbis confessionem fidei quam tenemus, exponens. Definitiones quoque de eadem catholica fide, quæ in quatuor sanctis Conciliis statuta sunt, sed & memorati pontificis, quas vniuersalis semper tenuit ac tenet ecclesia, nos cum Dei auxilio tenere atque defendere, præfenti ad excellentiam vestram colloquio intimandum necessario iudicauimus.

FIDES PAPÆ PELAGII.

Credo igitur in vnum Deum, Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum: Patrem scilicet omnipotentem, sempiternum, ingenitum: Filium vero ex eiusdem Patris substantia vel natura genitum ante omne omnino vel temporis, vel cuiusquam initium, de omnipotente omnipotentem, æqualem, consempiternum & consubstantialem genitori. Spiritum quoque sanctum omnipotentem, vtrique, Patri scilicet ac Filio æqualem, consempiternum atque consubstantialem; qui ex Patre intemporaliter procedens, Patris est Filiique spiritus. Hoc est tres personas, siue tres subsistentias vnius essentia, siue natura, vnius virtutis, vnius operationis, vnius beatitudinis, atque vnius potestatis: vt trina sit vnitas, & vna sit Trinitas, iuxta vocis dominicæ veritatem, dicentis: *Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.* In nomine, inquit, non nominibus, vt & vnum Deum per indistinctum diuinæ essentia nomen ostenderet, & personarum discretionem suis demonstratam proprietatibus edoceret: quia dum tribus vnum deitatis nomen est, æqualitas ostenditur personarum; & rursus æqualitas personarum nihil extraneum, nihil accedens in

Math. 28.

eis permittit intelligi: ita ut & vnusquisque eorum verus perfectusque sit Deus; videlicet ex plenitudine diuinitatis nihil minus in singulis, nihil amplius intelligatur in tribus. Ex hac autem sancta, & beatissima, atque consubstantiali Trinitate, credo atque confiteor vnā personam, id est, Filium Dei pro salute humani generis nouissimis temporibus descendisse de cælo, nec patriam sedem, nec mundi gubernacula relinquentem; & sancto Spiritu superueniente in beata virgine Maria, atque obumbrante ei virtute altissimi, eundem Verbum ac Filium Dei in utero eiusdem sanctæ virginis Mariæ clementer ingressum, & de carne eius sibi vnisse carnem animā rationali & intellectuā animatam: nec ante creatam esse carnem, & postea superuenisse Filium Dei; sed, sicut scriptum est, Sapientia ædificante sibi domum, mox carnem in utero PROH. 9. virginis, mox Verbi Dei carnem factam, exindeque sine vlla permutatione aut conuersione Verbi carnisque naturæ, Verbum ac Filium Dei factum hominem vnum in vtraque natura, diuina scilicet & humana, Christum Iesum Deum verum, eundemque verum hominem processisse, id est, natum esse, seruata integritate maternæ virginis: quia sic eum virgo permanens genuit, quemadmodum virgo concepit. Propter quod eandem beatam virginem Mariam Dei genitricem verissime confitemur: peperit enim incarnatum Dei Verbum. Est ergo vnus atque idem Iesus Christus verus Filius Dei, & idem ipse verus filius hominis, perfectus in deitate, & idem ipse perfectus in humanitate; vtpote totus in suis, & idem ipse totus in nostris: sic per secundam natiuitatem sumens ex homine matre quod non erat, ut non desisteret esse quod per primam, qua ex Patre natus est, erat. Propter quod eum ex duabus, & in duabus, manentibus indiuisis inconfusisque credimus esse naturis. Indiuisis quidem, quia & post assumptionem naturæ nostræ vnus Christus Filius Dei permansit & permanet: inconfusis autem, quia sic in vnā personam atque subsistentiam adunatas credimus esse naturas, ut vtriusque proprietate seruata, neutra conuerteretur in alteram. Ac propterea, sicut sæpe diximus, vnum eundemque Christum esse verum Filium Dei, & eundem ipsum verum filium hominis confitemur,

consubstantialem Patri secundum deitatem, consubstantialem nobis eundem secundum humanitatem; per omnia nobis similem absque peccato: passibilem carne, eundem ipsum impassibilem deitate. Quem sub Pontio Pilato sponte pro salute nostra passum esse carne confitemur, crucifixum carne, mortuum carne, resurrexisse tertia die glorificata & incorruptibili eadem carne, & conuersatum post resurrectionem cum discipulis suis, ac multis modis euidenter eis ostendisse sui corporis veritatem; & quadragesimo die videntibus eisdem discipulis ascendisse in cælos; sedere etiam ad dexteram Patris. Quem credo & confiteor, secundum testificationem angelorum, sicut ascendit in cælos, ita venturum iudicare viuos & mortuos. Omnes enim homines ab Adam vsque ad consummationem sæculi natos & mortuos, cum ipso Adam eiusque vxore, qui non ex aliis parentibus nati sunt, sed alter de terra, altera autem de costa viri, creati sunt, tunc resurrecturos esse confiteor, & ad stare ante tribunal Christi, vt recipiat vnusquisque propria corporis, prout gessit, siue bona, siue mala: & iustos quidem per largissimam gratiam Dei, vtpote vasa misericordiæ in gloriam præparata, æternæ vitæ præmiis donaturum, in societate videlicet angelorum, absque vlllo iam lapsus sui metu sine fine victuros: iniquos autem arbitrio voluntatis propriæ vasa iræ apta in interitum permanentes, qui viam Domini aut non agnouerunt, aut cognitam diuersis capti præuaricationibus reliquerunt, in pœnis æterni atque inextinguibilis ignis, vt sine fine ardeant, iustissimo iudicio traditurum.

Hæc est igitur fides mea & spes mea, quæ in me dono misericordiæ Dei est: pro qua maxime paratos esse debere beatus Petrus apostolus præcipit ad respondendum omni poscenti nos rationem. Nunc conuenit excellentiam vestram pro feruore eiusdem fidei, quam vos in corde habere gaudemus, peculiarem curam per vniuersas Galliarum vestrarum regiones impendere, ne illic scandala seminantes, sicut in partibus istis facere conabantur, frontis suæ procacitate impellente discurrant, & aliquos fratres & coepiscopos nostros, vel creditas eis plebes, ad dissensiones exagitent: quia dum rectæ fidei non sint, dolore oppres-

fionis

1. Pet. 3.

tionis suæ, vt se ad nutrienda scandala catholicis familiares efficiant, etiam rectam fidem se simulant vindicare, maxime apud eos qui fraudes ipsorum & dolos ignorant. Sed Deus, qui gloriam vestram contra inimicos pacis ecclesiasticæ misericorditer hoc tempore præparauit, præstet vos ita sollicitos & circumspectos existere, vt non præualeant intra fata sanctæ ecclesiæ in illis partibus loliorum suorum semina maligna iactare. Perincolumem excellentiam vestram Deus noster custodiat, domine fili gloriosissime atque præcellentissime.

CHILDEBERTI REGIS

CONSTITVTIO, SIVE CONSTITVTIONIS

QVÆ SVPER SVNT CAPITA DVO.

De abolendis reliquiis idololatriæ, & de sacrorum dierum festiuitatibus caste celebrandis.

Epistola clementissimi & beati regis nostri Childeberti data per ecclesias sacerdotum, vel omni populo.

CREDIMVS hoc Deo propitio & ad nostram mercedem, & ad salutem populi pertinere, si populus Christianus, relicta idolorum cultura, Deo, cui integram promissimus fidem, in quantum inspirare dignatus fuerit, pure deseruire debeamus. Et quia necesse est vt plebs, quæ sacerdotis præceptum non ita vt oportet custodit, nostro etiam corrigatur imperio; hanc chartam generaliter per omnia loca decreuimus mittendam, præcipientes vt quicumque admonitus de agro suo, vbicumque fuerint simulacra constructa, vel idola dæmonibus dedicata ab hominibus, facto non statim abiecerint, vel sacerdotibus hæc destruendis prohibuerint, datis fideiussoribus non aliter discedant, nisi in nostris obrutibus præsententur, qualiter in sacrilegis Dei iniuria vindicetur. *Ad nos querimonia processit, multa sacrilegia in populo fieri, vnde Deus lædatur, & populus per peccatum declinet ad mortem. Noctes peruigiles cum ebrietate, scurrilitate, vel canticis, etiam in ipsis sacris diebus, pascha, natale Domini, & reliquis festiuitatibus, vel adueniente die dominico, banfatrices per villas ambulare. Hæc omnia, vnde Deus agno-

Concil. Tom. 12.

Xxx